

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yaklaşım ve Yöntemler

Editörler: Latif İLTAR · Cihat Burak KORKMAZ

Editörler: Dr. Latif İLTAR - Dr. Cihat Burak KORKMAZ

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE YAKLAŞIM VE YÖNTEMLER

ISBN 978-625-6357-67-9

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2023, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilmektedir.

I. Baskı: Ocak 2023, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Kuyrukcu
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım AŞ
Saray Mah. 126. Cad. No: 20/A
Kazan/ANKARA
Tel: (0312) 802 00 53-54

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 49180

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA

Yayınevi: 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Son yıllarda Türkiye'nin diplomasi, ekonomi, eğitim, sağlık vb. alanlardaki etkisinin dünya genelinde artış göstermesiyle birlikte yabancılar tarafından Türkçenin öğrenimine yönelik yoğun bir talep yaşanmıştır. Yaşanan bu talep doğrultusunda Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik çalışmalar hız kazanmıştır. Bu kapsamda Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmeyi amaçlayan birçok resmî veya özel kurum ve kuruluş, yurt içinde ve yurt dışında faaliyetlerine başlamıştır. Bu alandaki kurumlar incelendiğinde kurumların sadece Türkler tarafından değil yabancılar tarafından da yoğun bir şekilde faaliyet gösterdiği müşahade edilebilmektedir. Bu kurum ve kuruluşlarda Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmek amacıyla birçok farklı materyal geliştirilmekte ve farklı öğretim süreçleri uygulanmaktadır.

Yabancı dil öğretiminin etkili bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için oluşturulan materyallerde ve öğretim süreçlerinde esas alınan yaklaşım ve yöntemler oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Herhangi bir yabancı dilin öğretiminde kullanılan ve fayda gösteren yaklaşım ve yöntemin aynı şekilde başka bir dilde kullanılması benzer etkiyi gösteremeyebilmektedir. Çünkü her dilin ihtiva ettiği kendine mahsus dil özellikleri, esas alınan yaklaşım ve yöntemi etkileyebilmektedir. Benzer şekilde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bir hedef kitle için esas alınan ve fayda sağlayan herhangi bir yaklaşım ve yöntem başka bir hedef kitle için yeterli faydayı sağlayamayabilmektedir. Çünkü hedef kitlenin yaşı, ana dili, kültürü, dil öğrenme amacı vb. unsurlar, esas alınan yaklaşım ve yöntemi etkileyebilmektedir. Bu sebeple Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde en etkili yöntemin hangisinin olduğu yönünde genel bir ifade belirtmek mümkün değildir.

Bu kitap, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin hedef kitle ve kazandırılmak istenen yeterliklere göre hangi yaklaşım ve yöntemle daha etkili bir şekilde gerçekleştirilebileceğine dair bilgi edinilmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda, yabancı dil öğretimi alanında dünya genelinde yaygın bir şekilde kullanılmakta olan yaklaşımlar ve yöntemler, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi açısından olumlu ve olumsuz yönleri ile birlikte on dört başlık hâlinde ele alınmıştır.

Cumhuriyetin yüzüncü yılında okuyucuyla buluşturulan bu kitap, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında çalışan, bu alanda öğrenim gören ve Türkçeye gönül verenlerin kullanımına sunulmuştur.

Editörler

Dr. Latif İLTAR

ORCID No: 0000-0002-2807-8083

Dr. Cihat Burak KORMAZ

ORCID No: 0000-0002-6641-9221

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editörler: Dr. Latif İLTAR - Dr. Cihat Burak KORKMAZ

1. Bölüm: Divânu Lugâti't-Türk'te Kullanılan Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri

Doç. Dr. Efecan KARAGÖL, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-0331-8009

Dr. Öğr. Üyesi Dilek YILDIRIM BİLGİN, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-8108-0422

2. Bölüm: Doğal Yaklaşım

Öğr. Gör. Dr. Melike ERDİL, Gebze Teknik Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-8146-2183

3. Bölüm: Kültürlerarası Yaklaşım

Dr. Kürşat İLGÜN, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-0969-6596

4. Bölüm: İletişimsel Yaklaşım

Doç. Dr. Umut BAŞAR, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-5571-7103

5. Bölüm: Eylem Odaklı Yaklaşım

Doç. Dr. Emrah BOYLU, İstanbul Aydın Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-9529-7369

6. Bölüm: Bilişsel Kod Öğrenme Yaklaşımı

Doç. Dr. Kübra ŞENGÜL, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-0307-9805

7. Bölüm: Dil Bilgisi Çeviri Yöntemi

Dr. Cihat Burak KORKMAZ, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-4383-3443

8. Bölüm: İşitsel-Dilsel Yöntem

Doç. Dr. Önder ÇANGAL, Gaziantep Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-8560-3526

9. Bölüm: Doğrudan Yöntem

Dr. Latif İLTAR, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-2807-8083

10. Bölüm: İşitsel-Görsel Yöntem (Crédif/St. Cloud Yöntemi)

Dr. Dilek KOCAYANAK, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-7033-7715

11. Bölüm: Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi

Doç. Dr. Mehmet Emre ÇELİK, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-2961-0035

12. Bölüm: Sessiz Yol Yöntemi

Dr. Neşe KARA ÖZKAN, Aksaray İl Millî Eğitim Müdürlüğü
ORCID No: 0000-0001-7639-9773

13. Bölüm: Telkin Yöntemi

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet AYCAN, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-1202-5654

14. Bölüm: Seçmecî Yöntem (Eklektik Yöntem)

Dr. Tarık DEMİR, Gazi Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-4173-1948

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Bölümler ve Yazarları.....	v

1. BÖLÜM

DİVÂNU LUGÂTİ’T-TÜRK’TE KULLANILAN YABANCI DİL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

Giriş.....	1
DLT Neden Yazılmıştır?	2
DLT Nasıl Bir Kitaptır?.....	4
DLT Yabancı Dil Öğretimi Açısından Nasıl Bir Kitaptır?.....	5
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Genel İlkeleri Bakımından DLT.....	7
Sonuç.....	11
Kaynakça.....	11

2. BÖLÜM

DOĞAL YAKLAŞIM

Giriş.....	13
Doğal Yaklaşım Nedir?	13
Doğal Yaklaşımın Hedefleri	14
Doğal Yaklaşımın Varsayımları	15
Doğal Yaklaşımın İlkeleri	16
Doğal Yaklaşımın Özellikleri	16
Doğal Yaklaşımında Yabancı Dil Sınıfları.....	18
Doğal Yaklaşımında Öğretmen Nitelikleri	19
Doğal Yaklaşımında Öğrenci Nitelikleri.....	20
Doğal Yaklaşımınla Yabancılar Türkçe Öğretimi	21
Sonuç	22
Kaynakça.....	23

3. BÖLÜM

KÜLTÜRLERARASI YAKLAŞIM

Giriş.....	25
Dil-Kültür İlişkisi.....	26
Kültürlerarası Yaklaşım.....	27
Kültürlerarası Yeterlilik.....	28
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım.....	32
Kültürlerarası Yaklaşımın Öğretim Uygulamaları	33

Kültürlerarası Yaklaşımına Uygun Hazırlanmış Örnek Etkinlik Planı.....	38
Sonuç.....	39
Kaynakça.....	41

4. BÖLÜM

İLETİŞİMSEL YAKLAŞIM

Giriş.....	43
Yabancı Dil Öğretiminde İletişimsel Yaklaşım.....	45
Yabancılarla Türkçe Öğretim Etkinliklerinde İletişimsel Yaklaşımın Kullanılması ...	48
İletişimsel Yaklaşım ile Hazırlanmış Etkinlik Örnekleri.....	50
Sonuç.....	54
Kaynakça.....	55

5. BÖLÜM

EYLEM ODAKLI YAKLAŞIM

Giriş	57
21. Yüzyıl Yeterlikleri ve Yabancı Dil Öğretimi.....	58
Eylem Odaklı Yaklaşım.....	61
Sonuç.....	68
Kaynakça.....	68

6. BÖLÜM

BİLİŞSEL KOD ÖĞRENME YAKLAŞIMI

Giriş.....	71
Sonuç.....	77
Kaynakça.....	80

7. BÖLÜM

DİL BİLGİSİ ÇEVİRİ YÖNTEMİ

Giriş	83
Dil Bilgisi Çeviri Yöntemine Tarihi Bir Bakış.....	85
Dil Bilgisi Çeviri Yönteminin Temel İlkeleri ve Genel Özellikleri.....	87
Dil Bilgisi Çeviri Yönteminde Kullanılan Teknikler.....	89
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Bilgisi Çeviri Yöntemi.....	90
Sonuç.....	98
Kaynakça.....	100

8. BÖLÜM İŞİTSEL-DİLSEL YÖNTEM

Giriş.....	103
İşitsel-Dilsel Yöntem	104
İşitsel-Dilsel Yönteme Göre Öğreticiler	105
İşitsel-Dilsel Yönteme Göre Öğrenciler.....	108
İşitsel-Dilsel Yöntem Kapsamında Dizi ve Filmlerden Yararlanılması	109
İşitsel-Dilsel Yönteme Uygun Ders Uygulaması	111
Sonuç.....	113
Kaynakça.....	115

9. BÖLÜM DOĞRUDAN YÖNTEM

Giriş.....	117
Doğrudan Yönteme Temel Oluşturan Düşünce	118
Doğrudan Yöntemin Uygulanmasında İlkeler	122
Öğretim Sadece Hedef Dilde Yürütülür	122
Sadece Günlük Kelimeler ve Cümleler Öğretilir.....	123
Sözlü İletişim Becerileri, Öğretmen-Öğrenci Arasındaki Soru-Cevap Alışverişi Etrafında Organize Edilen Özenli Bir Şekilde Derecelendirilmiş Bir İlerlemeyle Oluşturulur	123
Dil Bilgisi Tümevarım Yoluyla Öğretilir	124
Yeni Öğretilecek Olanlar Sözlü Olarak Tanıtılır	124
Somut Kelimeler Gösterme, Nesnelere ve Resimlerle; Soyut Kelimeler Çağrışım Yoluyla Öğretilir	124
Hem Konuşma Hem de Dinlediğini Anlama Öğretilir.....	125
Doğru Telaffuz ve Gramer Üzerinde Durulur.....	125
Doğrudan Yöntemin Uygulanmasına İlişkin Yönergeler	125
Asla Tercüme Etmeyin: Gösterin	126
Asla Açıklamayın: Harekete Geçin	126
Asla Konuşma Yapmayın: Soru Sorun.....	126
Hataları Asla Taklit Etmeyin: Doğrusunu Söyleyin.....	127
Asla Tek Kelime ile Konuşmayın: Cümleler Kullanın.....	127
Asla Çok Fazla Konuşmayın: Öğrencilerin Çok Konuşmasını Sağlayın.....	127
Kitabı Asla Kullanmayın: Ders Planınızı Kullanın	127
Asla Atlamayın: Planınızı Takip Edin.....	128
Asla Çok Hızlı Gitmeyin: Öğrencinin Hızına Ayak Uydurun	128
Asla Çok Hızlı Konuşmayın: Doğal Konuşun	128
Asla Çok Yavaş Konuşmayın: Normal Konuşun.....	128

Asla Çok Yüksek Sesle Konuşmayın: Doğal Konuşun	129
Asla Sabırsız Olmayın: Sakin Olun	129
Doğrudan Yöntemle İlgili Eleştiriler.....	129
Sonuç.....	130
Kaynakça.....	131

10. BÖLÜM

İŞİTSEL-GÖRSEL YÖNTEM (CRÉDIF/ST. CLOUD YÖNTEMİ)

Giriş.....	133
İşitsel Görsel Yöntemin Tarihsel Süreci	133
İşitsel Görsel Yöntemde Ders Aşamaları	135
İşitsel Görsel Yöntemde Temel Beceriler.....	141
İşitsel Görsel Yöntemin Üstünlükleri.....	142
İşitsel Görsel Yönteme Getirilen Eleştiriler	142
Sonuç.....	144
Kaynakça.....	146

11. BÖLÜM

TÜM FİZİKSEL TEPKİ YÖNTEMİ

Giriş.....	147
Tüm Fiziksel Tepki (TFT) Yöntemi	150
TFT Yöntemiyle Hazırlanmış Ders Etkinlik Örnekleri	156
Sonuç	159
Kaynakça.....	160

12. BÖLÜM

SESSİZ YOL YÖNTEMİ

Giriş.....	163
Sessiz Yol Yönteminin Kuramsal Temelleri.....	164
Sessiz Yol Yönteminde Öğretim Uygulamaları.....	167
Sessiz Yol Yönteminde Kullanılan Materyaller.....	169
Sessiz Yol Yönteminde Sessizlik ve Farkındalık.....	171
Sessiz Yol Yönteminde Öğretmenin Rolü.....	173
Sessiz Yol Yönteminde Öğrencinin Rolü	175
Sessiz Yol Yönteminin Güçlü ve Zayıf Yönleri.....	176
Sessiz Yol Yöntemine Göre Hazırlanan Örnek Bir Ders Planı.....	177
Sonuç.....	179
Kaynakça.....	179

13. BÖLÜM TELKİN YÖNTEMİ

Giriş.....	181
Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri.....	182
Telkin Yöntemi ve Genel Özellikleri.....	184
Telkin Yönteminin Kullanımında Öğretmen Rolü.....	186
Telkin Yönteminin Kullanımında Öğrenci Rolü.....	187
Telkin Yönteminin Kullanımında Sınıf Ortamı.....	187
Telkin Yönteminin Kullanımında Materyal.....	188
Telkin Yöntemine İlişkin Eleştiriler.....	189
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Telkin Yöntemi.....	191
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Telkin Yönteminin Kullanımı ve Ders Örneği.....	191
Sonuç.....	195
Kaynakça.....	197

14. BÖLÜM SEÇMECİ YÖNTEM (EKLEKTİK YÖNTEM)

Giriş.....	199
Yaklaşım, Yöntem ve Teknik.....	200
Seçmecî Dil Öğretim Yönteminin Başvuru Kaynakları.....	201
Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi.....	201
Doğrudan Yöntem.....	201
Kulak-Dil Alışkanlığı Yöntemi.....	202
Bilişsel Yöntem.....	202
İletişimsel Yaklaşım.....	202
Tüm Fiziksel Tepki.....	202
Sessiz Yol Yöntemi.....	203
Topluluk ile Dil Öğretimi.....	203
İşitsel Görsel Yöntem.....	203
Görev Temelli Yöntem.....	203
İçerik Merkezli Yöntem.....	203
Telkin Yöntemi.....	204
Yöntem Seçimi ve Seçimi Etkileyen Faktörler.....	204
Seçmecî/Eklektik Yöntem, Özellikleri ve Kullanımı.....	206
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yöntemin İşe Koşumu.....	208
Sonuç.....	212
Kaynakça.....	213

Editörler ve Yazarlar Hakkında.....	215
-------------------------------------	-----

1. BÖLÜM

DÎVÂNU LUGÂTİ'T-TÜRK'TE KULLANILAN YABANCI DİL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

Doç. Dr. Efekan KARAGÖL, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-0331-8009

Dr. Öğr. Üyesi Dilek YILDIRIM BİLGİN, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-8108-0422

*“Tanrı onlara Türk adını vermiş
ve yeryüzüne ilbay kılmış,
hakanları onlardan çıkartmıştır.”*

Giriş

Kaşgarlı Mahmut (KM), Türkçenin bilinen ilk sözlüğü Dîvânu Lugâti't Türk'ü (DLT) yazan hanedan mensubu bir araştırmacıdır. Ülkütaşır (1946, s. 11), KM hakkında ancak DLT'nin çeşitli yerlerinde yazar tarafından verilen bilgi dışında fazla bir şey bilinmediğini belirtse de Akalın (2008, s. 17) daha sonra yapılan araştırmaların ışığında KM'nin soy kütüğü ve ailesiyle ilgili farklı bilgilere ulaşıldığını ifade etmektedir. Akalın'ın (2008, s. 20) verdiği bilgilere göre KM, Doğu Karahanlı hanedanına mensuptur. Dedesi Muhammed Buğra Han bin Yusuf Karahanlı hükümdarıdır. On beş ay hüküm sürdüktan sonra tahtını büyük oğlu ve KM'nin babası Hüseyin'e bırakma karar almıştır. Ancak Muhammed Buğra Han'ın ikinci eşi bir darbe planlamış ve pek çok kişiyi öldürtmüştür. KM, şehzade olmaya hazırlanırken bu darbeden sağ olarak kurtulmuş, ömrünü Türk yurtlarına seyahat ederek Türkçe araştırmaları yapmaya vakfetmiştir.

Doğu Karahanlı Hanedanının bir üyesi olan KM (Akalın, 2008, s. 18), henüz bulunamayan ancak DLT'de bahsettiği bir dil bilgisi kitabı da yazmıştır. “Kitabü Cevahürün Nahv fi Lugatit Türk” ismiyle yazdığını/yazacağını bahsettiği eser (KM, 2005, s. 21) Türkçenin dil bilgisi özelliklerine yöneliktir.

Mukayeseli dil bilimi alanının kurucusu olan KM, tam anlamıyla bir Türkolog ve etnograftır (Starr, 2019, s. 53). Ayrıca KM; kendisinin Türk, Türkmen-Oğuz, Çiğil, Yağma ve Kırgız lehçelerini en iyi ve en etkili biçimde konuşanlardan, en eğitimlilerden ve soyu en köklü kişilerden olduğunu (KM, 2005, s. 11) eserinde belirtmiştir.

1. DLT Neden Yazılmıştır?

Birçok kaynak DLT'nin Araplara Türkçeyi öğretmek (Caferoğlu, 1984, II, s. 14) ve Türkçenin Arapça kadar zengin bir dil olduğunu ortaya koymak (Akalin, 2008, s. 46) amacıyla yazıldığını belirtmektedir. Belirtilen görüşler DLT'nin yazılış amacını açıklamaktadır ancak KM'nin farklı amaçları da olabilir. Bu noktada "Kayıp Aydınlanma" adlı eserinde Starr'ın (2019) tespitlerini dikkate almak gerekmektedir: KM, Bağdat'ta bulunduğu sıralarda Türklerin sürekli hakarete uğradığını müşahade etmiştir (Starr, 2019, s. 261). Ayrıca Bağdat'ta Türk ve hırsız aynı anlamda kullanılmaktadır (Starr, 2019, s. 388), kimse Türkçe öğrenmeye yanaşmadığı gibi Farsça ve Arapça konuşanlar için Türkçe kaba saba piyadelerle kentin fakirleri tarafından konuşulan dil olarak görülmektedir (Starr, 2019, s. 388). Türkler, Abbasi halifesinin siyasi yönden hamisi ve silahlı gücü olmasına (Turan, 1979) rağmen halifeliğin başkentinde kendi milletine karşı oluşan kültürel açıdan negatif ayrımcılık KM'yi harekete geçmeye zorlamıştır. KM, Türklerin siyasi ve askerî gücüyle paralel olarak Türk kültürünün de hâkim ve baskın konuma gelmesini istemiş olabilir.

KM'nin DLT'de verdiği bazı bilgiler eserin yazılış amacını "yumuşak güç" kavramıyla da bağdaştırmayı gerekli kılabilir. Şöyle ki KM, eserin girişinde şu ifadelere yer vermektedir:

Talih güneşinin Türklerin burcunda doğduğunu ve Cenab-ı Hakk'ın Türk hakanlığını göğün felekleri arasına yerleştirdiğini, onlara Türk dediğini ve egemenlik verdiğini, onları çağın hakanları yapıp dünyaya hükmetmenin dizginlerini ellerine verdiğini, onları tüm beşeriyete memur ettiğini, doğruluğa yönelttiğini, onlara katılanları ve onlar adına çabalayanları güçlendirdiğini böylece istedikleri her şeyi elde ettiklerini ve çapulcuların rezilliğinden kurtulduklarını idrak ettim. Akıl sahibi her insan onlara katılmalıdır; aksi hâlde onların ok yağmuru maruz kalır. En iyisi gönüllerini almak, kulaklarına eğilmek suretiyle onlara yanaşmak ve onlarla kendi dillerinde konuşmaktır. Hasımlarından birisi onların tarafına geçerse, onu diğerlerinin hışmından korurlar; başkaları da onunla birlikte iltica edebilir ve böylece kötülüğe maruz kalma konusundaki tüm korkular bertaraf olur (KM, 2005, s. 11).

“Talih güneşi”, “Türk hakanlığının göğün feleklerinin arasında olması”, “Tanrı'nın bizzat Türk adını vermesi”, “dünya hakimiyeti”, “Türklerin tüm beşeriyete memur kılınması”, “Türlere yardım edenlerin güçlendirilmesi”, “Türklerin okları” ve “Türkçe konuşmak” mesajlarıyla KM, yumuşak gücün unsurlarına dikkat çekmektedir. Nye (2004, s. 5) gücü, sert ve yumuşak olmak üzere ikiye ayırmaktadır. Sert güç, zor ve tehdit kullanma anlamına gelirken yumuşak güç çekici olan ve cazibe yaratan güçtür. Nye'e (2004, s. 11) göre bir ülkenin yumuşak gücü başlıca üç kaynağa dayanır: Kültür, siyasi değerleri (yurt içinde ve dışında onlara uyduğu zaman) ve dış politikası (meşru ve ahlaki otoriteye sahip olarak görüldükleri zaman). DLT'den yukarıda verilen bilgiler kültür ve siyasi değer bakımından yumuşak gücün karşılığıdır. Ayrıca KM'nin eserinde sıraladığı şu cümleler yumuşak güç bağlamında dikkat çekmektedir:

Buharalı imamlar arasındaki bir güvenilir kaynaktan ve Nişabur halkının bir imamından işittim: Her ikisi de aşağıdaki hadisi aktardı ve ikisinin de isnat zinciri Resulullah'a (Allah'ın salat ve selamı onun üzerine olsun) dayanıyor. Kıyamet alametlerinden ahir zaman azaplarından ve Oğuz Türklerinin ortaya çıkışından söz ediyordu. Dedi ki: 'Türklerin lisanını öğrenin, çünkü onların saltanatı uzun sürecektir.' Bu hadis sahih ise -vebali boyunlarına olsun- Türkçeyi öğrenmek dini bir vebidir. Eğer sahih değilse, marifet bunu gerektirir (KM, 2005, s. 11).

KM'nin yukarıdaki sözleri de yumuşak gücün kültür bağlamında değerlendirilebilir. Nitekim Türkçe, Türk kültürünün hem unsuru hem de taşıyıcısıdır. Ayrıca DLT'nin “Türk” maddesinde ileri sürülen şu cümleler hadis merkezli yumuşak güç kullanmanın farklı bir tezahürüdür:

Biz diyoruz ki Türk, Allah'ın verdiği bir addır. Bize ehli mübarekten Şeyh ve İmam el-Hüseyn ibn Halef el-Kaşgari dedi, ona da İbn-i el-Gargî demiş: İbn Ebî'd-Dünya diye tanınan Şeyh Ebû Bekr el-Mugîde'l-Cerzerânî'nin 'Ahir Zamanı Dair (el-müellef fi ahiri'z-zamân)' adlı kitabında aktardığı ve isnat zinciri Peygambere (s.a.s) dayanan bir hadise göre Allahü Teala 'Benim bir ordum vardır, Ona Türk adını verdim. Onları doğuya yerleştirdim. Bir halka kızarsam, Türkleri o halk üzerine musallat kılarım (KM, 2005, s. 606).

DLT'nin İslam dünyasının manevi lideri Abbasi halifesi Ebû'l-Kâsım Abdullâh ibn Muhammed el-Muktadi bi-Emrillâh'a takdim edildiği bilgisi ile Starr'ın (2019) yukarıdaki tespitleri birlikte düşünüldüğünde KM, “Araplara Türkçeyi öğretmek” ve “Türkçenin Arapça kadar zengin olduğunu göstermek” amacının yanı sıra Türkçe üzerinden yumuşak bir biçimde Türklerin gücünü kültürel yönden hissettirmek amacını da gütmüştür. Günümüzde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bağlamında çeşitli kurumlar üzerinden yumuşak güç kullanıldığı (Korkmaz, 2020) dikkate